

azken portuko tabernan • jon martin

NORTASUN AGIRIA

Unai Iturriaga Zugaza-Artaza da nire ize-
na. 1974ko ekainaren 28an jaio nintzen,
eta Durangon bizi naiz. Arte Ederrak ikas-
ten hasi nintzen, eta amaitzekotan nago;
herririk herri nabil bertsotan.

Unai Iturriagak ongi daki zer den pre-
sioaren prezioa: Euskal Herriko az-
ken Bertsolari Txapelketa Nagu-
sian, bere burua aurkitze aldera, Eskozi-
arra joan zen konfiantza galduaren bila. Itu-
rriagarena Euskal Herriko aurpegiarik
ezagunenetakoa da; eta Unairena?

Jendearen begiradak gogaitzen du
Unai Iturriaga, eta hori izan zen Eskozi-
arra hilabete batez joateko arrazoia. Du-
rangon bertan batu ginen elkarriketa
hau egiteko, jende gutxi zegoen taberna
batean, Eskoziakoen ildoko taberna ba-
tean zehazkiago. Kasualitatea? Bai.

■ **Nolakoa da Unai Iturriagaren egun bat orain
eta nolakoa zen duela pare bat urte?**

Gaur egun, diziplina gutxienerako bate-
kin nabil: goizean goiz jaikitzen naiz nor-
malki, eta lanak egiteari ekiten diot. Gim-
nasia ere joaten naiz lantzean behin, bi-
zikletan ibiltzera. Duela bi urte, ordea,
nahiko bizimodu kaotikoa neraman:
eguerdia arte lo egiten nuen, eta oso be-
randu arte egoten nintzen irakurtzen edo

telebista ikusten; utzikeria erabateko ba-
ten menpe, asteburua edo osteguna iris-
ten zen arte. Bere garaian ona da mo-
mentu kaotiko bat bizitzea, baina une ba-
tean kaosa buruko min bihurtzen da.

■ **Nor da Iturriaga eta nor Unai?**

Iturriaga bertsolari bat da, eta Unai,
auskalo! Unai gauza asko da; Iturriagak
izan nahiko lituzkeen gauza batzuk eta
izan nahi ez lituzkeenak. Nik nire barre-
nean oso ondo bereizten ditut, baina ezin
da bata bestetik bereizi: Unai Unai da,
Iturriaga izan den modukoa izan delako,
eta berdin gertatzen zaio Iturriagari ere.
Jarrera zabalagoa hartzen dut bertsotara
noanean; Unai askoz eremu txikiagoko
pertsona da, lagunartekoagoa.

■ **Plazarik plaza «eman behar duzuna» eman
beharrak asko kezkatzen zaitu?**

Aurreko bi urteetan asko, baina mo-
mentu honetan ez hainbeste; nik uste dut
konfiantzarekin lotuta doan zerbait dela.
Zeure buruarekin seguru bazaude, bada-
kizu «eman behar duzuna» emango du-
zula, baina seguru ez bazaude, kezkatu
egiten zaitu, asko. Horrek, bertso jardue-
nean ez ezik, eguneroko bizitzan ere bal-
dintzatzen zaitu; azken batean, zu kanta-
tu behar duen hori zara eta, ongi ez doaki-
zunean edo zalantzak daukazunean,
beste dena ere kolokan dago.

■ **Zer gertatu zaio azken hilabeteetan Unairi?**

Unaik azkeneko hilabeteetan Iturria-
garen atzetik ibili behar izan du, eta baita
aurreko pare bat urteetan ere; Iturriaga
bere onera ekarri ezinda. Txapelketa
amaitutakoan, Unai nahiko konforme
dago Iturriagarekin, eta orain nahiko
kontentu bizi da. Zalantzen iturburua to-
patu nuen, eta konturatu nintzen ez zela
hainbesterako; orduan, konfiantzaz bete
nintzen. Guztiz burumakur egotetik kon-
fiantza edukitzera igaro nintzen. Nik uste
dut bertsotan egindako lanetik etorri ze-
la.

■ **Txapelketa Nagusiaren aurretik Eskoziara
bidaia bat egin zuen Unaik —Iturriagaren bila
agian—. Zer gertatu zen han?**

Ezer ez. Hori izan zen onena. Bakarrik
nengoen, ezer gabe: ez agenda, ez telefo-
no dei, ez presio... Eskozian ez zara inor:
Ez zara ez Unai eta ez Iturriaga; eta hori,
momentu batzuetan, gozada bat da. Ez
duzu zeregin konkreturik, eperik, ordute-
girik... Oso garagardo ona eta oso hiri
ederra soilik, Edinburgo. Esperientzia
ederra izan zen.

■ **Bertsolariak estereotipo bat behar omen du.
Nola sortzen dira estereotipoak?**

Estereotipoa normalki jendeak ezar-
tzen du. Zure ezaugarrietatik batzuk au-
keratu eta horiekin geratzen denean sor-
tzen da. Zuk ageriko eta ez hain ageriko
ezaugarri batzuk dituzu, eta jendeak au-

bat-batean

- **Bertsolari bat?** Andoni Egaña.
- **Kafea?** Ebakia.
- **Parrandarako leku bat?** Durango.
- **Eta edateko?** Zerbeza.
- **Desio bat?** Euskal Herriko gatazka politikoa konpontzea.
- **Damu bat?** Damuak edukitzea.
- **Nori egingo zenioke elkarriketa hau?** Igor Elortzari.

keratu egiten ditu. Estereotipo bat eduki-
tzea zenbaitetan muga bat izan daiteke,
baina ez edukitzeak kalte egin diezazuke.
Estereotipoa momentu batean zama
bihurtzen da, eta jendeak ez du barnera-
tuko estereotipoarekin bat ez datorren
mezua. Hor badago borroka bat —senti-
tu dut nigan—. Jendeak azken puntuko
kolpearekin soilik lotzen banau eta ni
bertsoa goitik behera lotzen saiatzen ari
banaiz, badago trantsizio garai bat jende-
ak mezua ondo barneratzen ez duena.

■ **Bertsokera ezberdin baten aldeko hautua
egin zenuen, baina bertsokera hori ez da beti
ulertzen, ezta?**

Nik uste dut jende askok oraindik ez
nauela serio hartzen. Estereotipo eta to-
pikoek gidatzen duten jendea ez da kon-
turatzen ni eta Igor ez garela Aian jaio;
niretzat naturalagoa da Dotakon esatea
Txirrita esatea baino. Jendea ez da kon-
turatzen guk molde hauek beste jende
batek erabiltzen dituen moldeak bezain
natural erabiltzen ditugula. Guri Jon Lo-
pategik, gure maisuak, bertsoa tresna
moduan erabiltzen irakatsi zigun, erri-
ma, doinu eta neurri batzuetan. Sistema
erakutsi zigun, eta gure kontu utzi zuen
gainerakoa. Bertsolaritzako tradizio kla-
sikoa bertsotan hasi eta gero ezagutu
dut. Zenbaitek, ordea, bertsolaritza kodi-
go bakar batekin interpretatzen du. Tra-
dizio batetik datorrenak bertsolaritza
molde batzuetakoa dela epaitzen du, eta
beste guztia bertsolaritzaren molde
hartu eta beste eremu batzuetara erama-
tea dela dio. Hori absurdu bat da; gaine-
ra, bertsolaritza garatuko bada, hortik
etorriko da garapena.

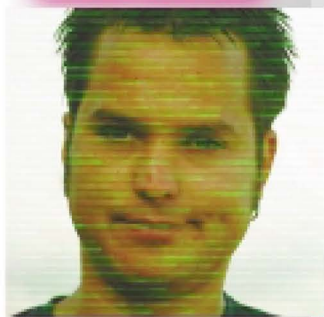
monika del valle / argazki press ▼

Unai Iturriaga

«Unaik Iturriagaren atzetik ibili behar izan du»

zirika

martxelo sotes

Yurop's living globalizeixon, weah!

Eskerrak pasatu den, batez ere bartzelonar zin-
tzoen lasaitasunerako, baina marka da gero,
Europako estatuburu eta presidenteen goi bile-
rarekin batera, Barça-Real Madril partida ere
tokatu behar izatea. Globalizazioa eta golbaliza-
zioa, denak batean. Hori bai, segurtasuna ikara-
garria: egurra seguru. Behingoagatik *blau-gra-
na* baino, bakarrik *blau* izan dira Bartzelonako iz-
kina guztiak. Laburbilduz eta klasiko bat gogora
ekarri, «polizia asko, dibertsio gutxi».

Jar gaitezen serio! Zer espero zuten, ba, ber-
taratutako gaiztagin moderno eta tximaluze ho-
riek, e? Salatzeko tenorea iritsi da. Azkenean ja-
kin izan dugu zein zegoen Bartzelonako istiluen
atzean. Bai, adiskideok, hedabide leial eta demo-

kratikoek horrenbeste bider errepikatutako
oihua sekula baino ozenago botatzeko ordua da:
Nahikoa da! Bastaiá! Halaporai!

Ez al du inork El Mundo eta La Razón espainiar
egunkarien konplizitatea salatuko? Bai, lagunok,
joan zen astean txosten itzelak, marrazki eta guz-
ti, argitaratu zituzten euren orrialdeen orbeletan
kamufleturik. Gogoan izanzen dituzue aspaldiko
geypermanak; bada, geypernamen ildoari jarrai-
tuz, globalizazioaren aurka borrokatzeko jarraibi-
deak ematen zizkieten manifestariak: Poliziari au-
rre egiteko zein arropa jantzi behar den, bizkar zo-
rroan zein elikagai isotoniko eraman behar diren,
aurpegia zerekin estali eta hamaika xehetasun
gehiago. Horixe baino ez zitzaigun falta, Anson

eta Pedro Jota kale borrokaren
bultzatzaile. Hain justu orain, Az-
nar jaunaren eurokanpainako

unerik gorenean.

Baina gobernadore zibilar eskar, espainiar
aniztasunaren zutabe ziren bi egunkariak (honen
ondoren jadanik ez direlako) eta boltxebike-sepa-
ratista-hippy horiek ez zuten euren helburua lor-
tu. Bartzelonako goi bilera On Joxemariren ene-
garren nazioarteko arrakasta dugu. Egunkari
guztiek islatu dute, gainerako presidenteez ingu-
ratuta, bere garaiera politikoa nabarmenduz. Is-
latu ez dutena da Joxemari barra-barra hitz egin
zuela katalanez, han zegoela probestuz. Eta oso
bilera baliagarria izan da, oso erabaki garrantzi-
tsuekin. Esaterako, jubilazioaren adina atzeratu
dute, ahalik eta lan gehien egin dezagun, azken fi-
nean gure onerako baita.